

A
mottóm:

*„Tiszteld a múltat,
hogy érthesd a jelent,
és munkálkodhass a jövőn.”*

gróf Széchenyi István (1791-1860)

XVII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferencia
Nagykároly, 2024. június 27-30.

*100 éve alakult a
Budapesti Mérnöki Kamara
– történeti előzmények és célok*

Sipos László elektromérnök, minőségügyi szakmérnök,
a Magyar Mérnöki Kamara **Történeti Bizottság tagja**

Tartalom

- ***Mit és miért vállaltam?*** Kompetenciáim...
- **A mérnök** szó eredete és mai értelmezése
- **Budapesti Mérnöki Kamara** létrehozásának előzményei, célok
- **A megyei és országos mérnök-kamara** létrejöttének előzményei
- A www.mmk.hu + www.mernokvagyok.hu „*historikus*” rovatai
- **Szakirodalmi** hivatkozások
- **Köszönetnyilvánítás** + *záró gondolat*

Mit és azt miért is vállaltam?

*Ismertetni 1866-tól a BMK alakulása előtti előzményeket, célokat, valamint felhívni a figyelmet a www.mmk.hu és www.mernokvagyok.hu linkek **História** rovataira.*

Alap és **kiegészülő** és **fejlődő** kompetenciáim:

Műszaki- és élettelen természettudományok

1971-1978. Középiskola: hírdástechnika, főiskola: távközlés (Székesfehérvár, Győr)

1978-1983. Üzembehelyező üzemmérnök, karbantartó művezető (Bábolna)

1983-1993. Paksi Atomerőmű üzembehelyező mérnök, majd osztályvezető (Paks)

+ Társadalom- és alkalmazott humántudományok:

1993-2022. Minőségbiztosítási vezetőmérnök (Atomerőművi képzés, -minősítés)

1996. 11. 07-től Tolna Megyei Mérnöki Kamara megalakítása (5*4 évig alelnök)

1997. 01. 11-től az MMK megalakítása (5*4 évig Elnökségi tag, rovatszerkesztő)

+ + Bölcsészettudomány: **2002. 02. 26-től** MMK Történeti Bizottság tagja

A **mérnök** szó eredete és mai értelmezése

Az „inzsenér” megnevezés a német ingenieur szó tájnyelvi ingenier (inzsenír) változatból került a nyelvünkbe. A német szó forrása a francia ingénieur, melynek magyar jelentése: **mérnök**.

Prof. Dr. Orosz Árpád (1926-2022) tanszékvezető, a 90. születésnapján tartott ünnepségen így fogalmazott: *„A mérnök egy nagyszerű mesterség művelője, a társadalomnak az az elhivatott tagja, aki természeti erőforrásokat, a tudományok segítségével – másokkal együttműködve – olyan létesítmények, alkotások megvalósítására fordítja, melyek a társadalom céljait szolgálják.”*

Mérnökként 1978-óta vallom: *a mérnök a végrehajtás előtt mindig tervez, amihez a mérési eredményekből származó trendeket is használja...*

A BMK létrehozásának előzményei, célok - 1. rész

1866. 02. 04: „*a technikai ügy anyagi és szellemi érdekeit előmozdító Magyar*

Technikai Egyesület alakításáról értekeztek Pesten.” **Hollán Ernő** hadmérnök:

„Ha idegenek végzik a munkát, a hazai ipar is idegen lesz, és ennek elhatalmasodása oly függésbe ejthet bennünket, amely veszedelmesebbé válhat nemzeti önállóságunkra, mint voltak Bach és Schmerling beolvasztási kísérletei.”

1866. április 29: **Hollán Ernő** által jegyzett *Felhívás Magyarország mérnökeihez!*

1867. május 5-én engedélyezték a **Magyar Mérnök-egyesület** (MME) működését.

Alapszabályi célok: „*...kapcsolatépítő összejöveteleken szakmai előadások hangozzanak el. Vidéki osztályok szervezésével országos mozgalom kialakítása. Könyvtár fenntartása a mérnökök munkájának segítésére. Szaklap kiadásával a tagság folyamatos informálása az egyleti életről, később a Kamara működéséről...*”

A BMK létrehozásának előzményei, célok - 2. rész

1872-től a MME már **Magyar Mérnök- és Építész-egylet** (MMÉE) névre módosult

1878-ban **Haász József újvidéki királyi mérnök** kezdeményezte egy *köztestületi jogokkal felruházott, hivatásrendi mérnök-kamara* létrehozását.

1881-ben **Kruspér István** geodéta vezetésével készült egy szabályzat-tervezet a *„mérnöki gyakorlatjog”* rendezéséről.

1897-ben **Zielinski Szilárd** építőmérnök vezetésével megalakult a **Magánmérnökök Országos Szövetsége** + szerveződtek a vidéki MMÉE osztályok, így közösen jelezték a *felsőfokú végzettséggel rendelkező műszaki szakmagyakorlók igényét.*

1900. június 7-ei MMÉE közgyűlésen tárgyalták a *mérnök-kamara létrehozásának törvénytervezetét.* Rögzített cél: *a mérnöki kar jogainak és tekintélyének védelme, beleértették a jogok gyakorlásához szükséges tagsági feltételek megszabását is!*

A BMK létrehozásának előzményei, célok - 3. rész

A mozgalom élére a MMÉE elnökké is megválasztott **Prof. Dr. Zielinski Szilárd** állt, aki kampányt indított a **mérnök-kamaráért**. Törekvéseik 1922-23-ban jártak sikerrel: a törvényhozási kezdeményezést az Egylet győri osztálya a kereskedelmi miniszternek nyújtotta be, majd a nemzetgyűlésben 1923. 02. 28-án elfogadták.

Az 1923. március 29-én megjelent a **XVII. törvénycikk** (Mérnöki rendtartás), amely meghatározta a **„mérnök” cím és képzettség közelebbi megjelölését** valamint a **„mérnök” szóval összetett címek** használatát. Kimondta: *önálló magántervezést, szakértést csak mérnök-kamarai tag folytathat. A taggá válás előfeltétele – többek között – az oklevél megszerzése utáni három év szakmai gyakorlat!*

Lehetővé tette: *kiemelkedő műszaki munkásság esetén – egyetemi végzettség nélkül is – bárki elnyerhesse a kamarai tagságot!* Előírta több témával kapcsolatban, hogy *az illetékes miniszter „a kamara meghallgatása után” dönt!*

A BMK létrehozásának előzményei, célok - 4. rész

1924. március 8-12. között a jelzett törvény mentén - országos hatáskörrel - megalakult a **Budapesti Mérnöki Kamara**, mely választmányába 14 általános (építő) mérnök, 13 gépészmérnök, 4 építész, 2-2 vegyész, ill. erdőmérnök és 3 bányamérnök került. Elnökké **Prof. Dr. Zielinski Szilárd** építőmérnököt, alelnöknek **Hermann Miksa** gépészmérnök műegyetemi tanárt és **Sármezey Endre** vasúti mérnököt, vezető titkárnak pedig **Thoma Frigyes** gépészmérnököt, az MMÉE főtitkárát választották.

.....

A BMK csupán 20 évig, 1944. végéig működött. Az 1940-es évek végén berendezkedő kommunista kormányzat a magán-kezdeményezést a társadalmi munkamegosztásból kiiktatva, már **nem tartott igényt semmiféle hivatás érdekvédelmi mozgalmára.**

(A szovjet típusú alkotmányunk nem tartalmazta a „**köztestület**” fogalmat!)

A megyei és országos mérnök-kamara létrejöttének előzményei

- 1989-ben megalakítottuk a **Mérnöki Kamara egyesületet** (MKE). Alapító elnöknek **dr. Hajtó Ödön** okl. építőmérnököt választottuk.
- 1993 októberében iktatták törvénybe a „**köztestület**” fogalmát. Hívatásrendi kamarát csak törvény hozhatja létre, mert tevékenységéhez kapcsolódóan közfeladatot lát el.
- 1996-ban lehetővé tették a mérnöki és építész kamarák megalakítását, így elhatároztuk: 19 önálló jogi személyiséggel rendelkező megyei kamara jön létre.
- 1996. november 7-én elsőként alakult meg a **Tolna Megyei Mérnöki Kamara**, majd ezt követően megalakult a **Budapesti és Pest megyei Mérnöki Kamara** is.
- 1997. január 11-én a BME dísztermében, mint megyei küldöttek megalakítottuk a **Magyar Mérnöki Kamarát**. Elnökké **dr. Hajtó Ödön** mérnököt választottuk.
- 1997-től kezdve **mérnöki (műszaki) tervezői, szakértői tevékenységet kizárólag a területileg illetékes mérnöki kamara tagja folytathat.**

Bárki számára elektronikusan is elérhető, sőt letölthető,
a **Mérnök Újság** egyes lapszáma!

Forrás: *mernokvagyok.hu 2019 © Online*

A <https://mernokvagyok.hu/digitalis-mernok-ujzag/> linkre lépve, a következő olvasható: *„az aktuális Mérnök Újság lapszámainak digitális változatát egy hónap eltéréssel, az azt követő hónap első hetében tesszük elérhetővé.”*

A 20.000 példányban papír alapon megjelenő Mérnök Újság rovatai, kicsit bővebb terjedelemmel, esetenként fotókkal is kiegészítve elérhetők a következő linkeken:

- **HISTÓRIA:** <https://mernokvagyok.hu/blog/kategoria/historia/>
- **KÖNYVAJÁNLÓ:** <https://mernokvagyok.hu/konyvajanlo/>
- **BÚCSÚZUNK:** <https://mernokvagyok.hu/bucsuzunk/>

2024. júniusi mérnök-kalauz

Interneten megjelent: 2024. május 30-án

➤ 150 éves a svábhegyi fogaskerekű vasút

*...öt évvel a világ első közforgalmú fogaskerekű vasútjának átadása után – Európában harmadikként –, az első szerelvény **1874. június 24**-én már közlekedett.*

➤ 70 éves a köz- és így békéscélú atomenergetika

*... a nukleáris bázisú villamosenergia-termelés Moszkvától 100 kilométerre található Obnyinszk városa mellett kezdődött. **1954. június 26** -án 17:30 órakor...*

➤ Tudomány- és technikatörténeti konferencia

***Június 27-30.** között Nagykárolyban rendezik az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság XVII. Tudomány- és technikatörténeti konferenciáját, mely fórumot teremt a matematika, műszaki- és természettudományok, valamint az ipar történetével foglalkozó Kárpát-medencei kutatók számára... Bővebb infó: <https://ttk.emt.ro>*

MMK honlap (www.mmk.hu) két „historikus” alkönyvtára

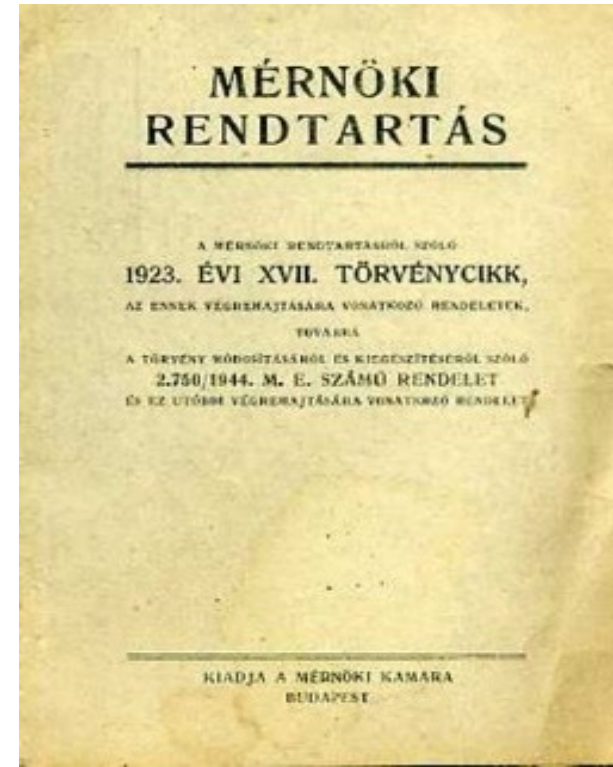
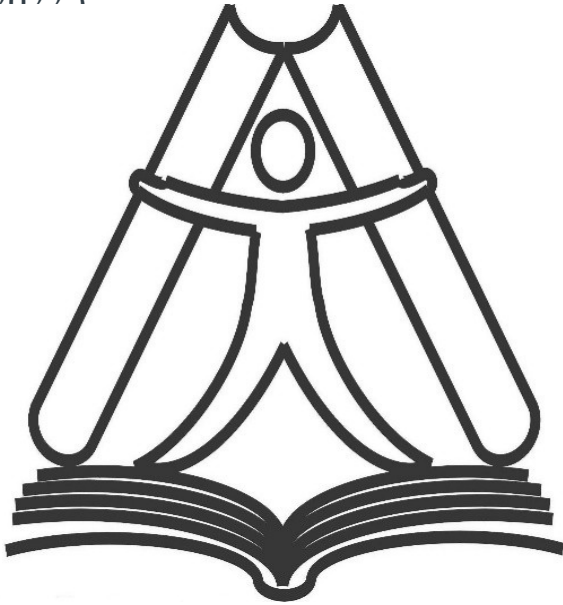
„*A kamaráról*” c. alkönyvtár „*A kamarai szerveződés története*” adatbázisban lévő írásokat dr. Hajtó Ödön, dr. Kováts Gábor visszaemlékezései és Barsiné Pataky Etelka korábbi elnökkel készült beszélgetések alapján Dubniczky Miklós készítette.

„*A kamaráról*” c. alkönyvtár „*Méternöki évfordulók, emléknapiak és programok*” c. adatbázis gazdája az MMK Történeti Bizottság. Pld. itt van a 2024. május végén elhelyezett „*2024. júniusi méternök évfordulók, emléknapiak + programok*” című kalauz, amit érdemes összevetni a „*2014. júniusi méternök évfordulók, emléknapiak*” című írással. Jól látható a felhasználói igény, így a tartalom tízéves fejlődése...

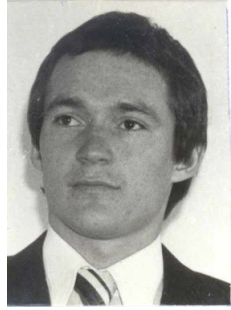

Szakirodalmi hivatkozások

- Buday Béla: *A mérnöki rendtartásról* (MMÉE Közlönye, LVII. kötet 13-14. szám, 1923. 04. 08.)
- Dr. Zielinszki Szilárd: *A budapesti mérnöki kamara szervezése* (MMÉE Közlönye, 1923. 10. 14.)
- Dr. Tóth Ernő: *Fejezetek a Mérnöki Kamara történetéből* (Mérnöki Kamara Egyesület), 1993.)
- Dr. Hajtó Ödön: *A mérnöki kamaráért* (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Mérnöki Kamara, 2016.)
- Dr. Hajtó Ödön: *A mérnöki hivatásért* (Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara, 2021.)
- Dr. Hajtó Ödön: *A Mérnöki Kamara a Felsőházban* (Hajdú-Bihar Megyei Mérnöki Kamara 2022.)

Köszönetnyilvánítás + *záró gondolat*

Köszönöm mindazoknak, akiknek a nyomdai úton,
vagy interneten megjelent publikációit
forrásként használhattam.

Köszönöm a rendezőknek a lehetőséget,
a hallgatóságnak pedig a megtisztelő figyelmet.

Tolna vármegyei mérnökként,
egy Babits Mihálytól származó idézettel zárom gondolataimat:

***„Múlt nélkül nincs jövő,
s mennél gazdagabb a múltad,
annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”***

Telefon hívószám: +36 20 / 930 94 87, az E-mail: siposlaj@t-online.hu

Magamról bővebb infó: <https://itf.njszt.hu/szemely/sipos-laszlo-jozsef>

Sipos László József: *100 éve alakult a Budapesti Mérnöki Kamara – történeti előzmények és célok*

